Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 25 juni 2020*

”Överklagande – Personalmål – Europaparlamentet – Kontraktsanställd – Artiklarna 12a och 24 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen – Mobbning – Ansökan om bistånd – Rätten att yttra sig – Beslut att avslå ansökan om bistånd – Artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Domstolsprövningens omfattning”

I mål C-570/18 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 10 september 2018,

HF, företrädd av A. Tymen, avocate,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europaparlamentet, företrätt av E. Taneva och T. Lazian, båda i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev samt domarna T. von Danwitz och A. Kumin (referent),

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: handläggaren V. Giacobbo-Peyronnel,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 november 2019,

och efter att den 29 januari 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: franska.

Dom

1 Klaganden har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 29 juni 2018, HF/parlamentet (T-218/17, EU:T:2018:393) (nedan kallad den överklagade domen), genom vilken tribunalen ogillade klagandens talan om dels ogiltigförklaring av Europaparlamentets beslut av den 3 juni 2016, genom vilket den myndighet som är behörig att sluta anställningsavtal på denna institutions vägnar avslog klagandens ansökan om bistånd av den 11 december 2014, dels ersättning för den skada klaganden påstår sig ha lidit till följd av de rättsstridiga handlingar som denna myndighet gjort sig skyldig till.

2 Parlamentet har i sitt anslutningsöverklagande yrkat att domstolen ska upphäva den överklagade domen på grund av den felaktiga rättstillämpning som tribunalen gjorde sig skyldig till i punkterna 80–81 och 123 i den domen, ogilla talan i första instans och förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

Tillämpliga bestämmelser

3 I artikel 12a i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen, i den lydelse som är tillämplig i målet (nedan kallade tjänsteföreskrifterna), föreskrivs följande:

”1. Tjänstemän får inte ägna sig åt någon form av mobbning eller sexuella trakasserier.

…

3. Med ’mobbning’ avses allt olämpligt uppträdande av en viss varaktighet, upprepat eller systematiskt, i form av beteenden, uttalade eller skrivna ord, gester eller andra handlingar som är avsiktliga och kränkande för en persons självkänsla, värdighet eller fysiska eller psykiska integritet.”

4 I artikel 24 i tjänsteföreskrifterna föreskrivs följande:

”Unionen skall bistå sina tjänstemän, särskilt vid rättsliga förfaranden mot någon som uttalat hotelser, förolämpningar eller varit upphov till ärekränkande handlingar eller yttranden, eller angrepp på person eller egendom som tjänstemannen eller medlemmarna av hans familj utsätts för på grund av hans ställning eller uppgifter.

Den skall ersätta tjänstemannen för den skada han lidit i den mån han inte uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet själv orsakat skadan och i den mån han inte kunnat få ersättning från den som vållat skadan.”

5 Artikel 90 i tjänsteföreskrifterna har följande lydelse:

”1. Varje person som omfattas av dessa tjänsteföreskrifter har rätt att ansöka om att tillsättningsmyndigheten fattar beslut i en fråga som rör honom. Myndigheten skall delge berörd person sitt motiverade beslut inom fyra månader från den dag då begäran lämnades in. Om det vid utgången av denna tidsfrist ännu inte givits något svar, skall detta anses vara ett tyst avslag, som tjänstemannen kan anföra klagomål mot enligt punkt 2.

2. Varje person som omfattas av dessa tjänsteföreskrifter kan vända sig till tillsättningsmyndigheten med klagomål mot en åtgärd som går honom emot; detta gäller oavsett om myndigheten har fattat ett beslut eller har underlåtit att vidta en åtgärd som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna. Klagomål skall anföras inom tre månader.

…

Myndigheten skall delge den berörda personen sitt motiverade beslut inom fyra månader från och med den dag då klagomålet lämnades in. Om det vid utgången av denna tidsfrist ännu inte har lämnats något svar, skall detta anses vara ett tyst avslag som kan överklagas enligt artikel 91.”

Bakgrund till tvisten

6 Bakgrunden till tvisten återges i punkterna 1–33 i den överklagade domen och kan sammanfattas enligt följande.

7 Mellan åren 2005 och 2015 innehade klaganden, HF, olika former av anställningar enligt tjänsteföreskrifterna, och var extraanställd, kontraktsanställd respektive tillfälligt anställd vid enheten för audiovisuella medier vid Europaparlamentets generaldirektorat för kommunikation.

8 Genom skrivelse av den 11 december 2014 ställd till parlamentets generalsekreterare (nedan kallad generalsekreteraren) med kopia till ordföranden för den rådgivande kommittén om mobbning och förebyggande av mobbning på arbetsplatsen (nedan kallad den rådgivande kommittén) samt kopia till parlamentets ordförande och generaldirektören för generaldirektoratet Personal vid parlamentets generalsekretariat (nedan kallad generaldirektören för personal), inkom HF med stöd av artikel 90.1 i tjänsteföreskrifterna med en ansökan om bistånd enligt artikel 24 i tjänsteföreskrifterna (nedan kallad ansökan om bistånd). HF begärde närmare bestämt att brådskande åtgärder skulle vidtas för att omedelbart skydda henne mot den påstådde mobbaren och att en administrativ utredning skulle inledas av den myndighet som är behörig att sluta anställningsavtal på parlamentets vägnar (nedan kallad anställningsmyndigheten) i syfte att fastställa de faktiska omständigheterna.

9 Till stöd för denna ansökan gjorde HF gällande att hon var utsatt för mobbning i den mening som avses i artikel 12a i tjänsteföreskrifterna av chefen för enheten för audiovisuella medier (nedan kallad enhetschefen). Mobbningen framgick av enhetschefens beteende gentemot klaganden samt av yttranden i tal och skrift, bland annat vid tjänstemöten.

10 Genom skrivelse av den 4 februari 2015 underrättade generaldirektören för personal HF om att en åtgärd hade vidtagits för att hon skulle omplaceras till enheten för besöksprogram för att hon skulle komma bort från enhetschefen.

11 Genom skrivelse av den 8 december 2015 informerade generaldirektören för personal HF om sin avsikt att avslå ansökan om bistånd, efter att den rådgivande kommittén hört chefen för enheten för audiovisuella medier och fjorton andra tjänstemän och anställda vid denna enhet.

12 Genom skrivelse av den 17 december 2015 bad HF att få del av den rådgivande kommitténs rapport, som enligt HF var en ”utredningsrapport”. HF upprepade sin begäran genom skrivelse av den 5 februari 2016.

13 Genom skrivelse av den 9 februari 2016 gav generaldirektören för personal HF en tidsfrist fram till den 1 april 2016 för att yttra sig skriftligen över generaldirektörens avsikt att avslå hennes ansökan om bistånd. Generaldirektören uppgav dessutom att den rådgivande kommittén endast hade lämnat ett yttrande med slutsatsen att HF inte utsatts för mobbning. I det avseendet var det normalt att den rådgivande kommittén inte gav generaldirektören någon sådan rapport som avses i artikel 14 i de interna reglerna om mobbning, eftersom en sådan rapport endast upprättas av den rådgivande kommittén om denna konstaterar att mobbning förekommit.

14 Den 1 april 2016 inkom HF med ett yttrande i vilket hon upprepade att det beteende som chefen för enheten för audiovisuella medier uppvisat gentemot henne utgjorde mobbning i den mening som avses i artikel 12a i tjänsteföreskrifterna, och hon bestred bland annat generaldirektörens påstående att den rådgivande kommittén inte hade upprättat någon rapport enligt artikel 14 i de interna reglerna om

mobbning, utan endast hade avgett ett yttrande. I det avseendet gjorde HF gällande att beslutet av generaldirektören för personal att inte lämna ut den rådgivande kommitténs samtliga slutsatser till henne stred mot hennes rätt till försvar och medförde att det yttrande som hon hade ingett fråntogs all ändamålsenlig verkan.

15 Genom beslut av den 3 juni 2016 avslog generaldirektören för personal, i egenskap av anställningsmyndighet, ansökan om bistånd (nedan kallat det omtvistade beslutet). Generaldirektören angav i detta beslut bland annat att HF hade fått en fullständig och detaljerad motivering till varför generaldirektören den 8 december 2015 avsåg att avslå ansökan om bistånd. Enligt generaldirektören hade HF ingen subjektiv rätt att få ta del av en utredningsrapport, ett yttrande eller ett protokoll från den rådgivande kommitténs vittnesförhör. Vad avser sakfrågan stod generaldirektören för personal fast vid sin analys i sin skrivelse av den 8 december 2015. Han beslutade således att inte se den situation som HF beskrivit som mobbning, i den mening som avses i artikel 12a i tjänsteföreskrifterna.

16 Den 6 september 2016 ingav HF, med stöd av artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, ett klagomål mot det omtvistade beslutet. Till stöd för klagomålet gjorde HF gällande att rätten till försvar, artikel 41 i stadgan om de grundläggande rättigheterna, rätten att yttra sig och den kontradiktoriska principen hade åsidosatts samt att det förekommit oegentligheter i förfarandet vid den rådgivande kommittén, uppenbart oriktiga bedömningar, åsidosättande av artiklarna 12a och 24 i tjänsteföreskrifterna och åsidosättande av biståndsskyldigheten och av omsorgsplikten.

17 Genom beslut av den 4 januari 2017 avslog generalsekreteraren, i egenskap av anställningsmyndighet, klagomålet.

18 Beträffande HF:s anmärkning om att anställningsmyndigheten inte hade lämnat ut den rådgivande kommitténs rapport och protokollen från vittnesförhören, fann generalsekreteraren, med hänsyn till den rättspraxis som följer av dom av den 11 juli 2013, Tzirani/kommissionen (F-46/11, EU:F:2013:115), och dom av den 23 september 2015, Cerafogli/ECB (T-114/13 P, EU:T:2015:678), att det inte fanns någon skyldighet för anställningsmyndigheten att översända dessa handlingar till HF, särskilt eftersom den rådgivande kommittén inom parlamentet skulle arbeta strikt konfidentiellt och eftersom dess arbete omfattades av sekretess. För att garantera att alla deltagare, särskilt vittnena, kunde yttra sig fritt var det omöjligt för anställningsmyndigheten att översända dessa handlingar till HF.

19 Vad slutligen beträffar frågan huruvida det i förevarande fall var fråga om mobbning i den mening som avses i artikel 12a.3 i tjänsteföreskrifterna ansåg generalsekreteraren att ”[s]ammantaget tycks … de omständigheter som [HF] har åberopat inte utgöra ett olämpligt uppträdande av en enhetschef gentemot en underordnad.”

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

20 Genom handling som inkom till tribunalens kansli den 12 april 2017 väckte klaganden talan om dels ogiltigförklaring av parlamentets beslut av den 3 juni 2016 genom vilket anställningsmyndigheten avslog hennes ansökan om bistånd av den 11 december 2014, dels ersättning för den skada som hon ansåg sig ha lidit till följd av de rättsstridiga handlingar som anställningsmyndigheten gjort sig skyldig till vid handläggningen av ansökan.

21 Klaganden åberopade tre grunder till stöd för sin talan om ogiltigförklaring. Den första grunden avser åsidosättande av rätten till försvar, av artikel 41 i stadgan, av rätten att yttra sig och av den kontradiktoriska principen. Som andra grund har det gjorts gällande att det förekom förfarandefel, eftersom det förfarande som tillämpades av den rådgivande kommittén var rättsstridigt och partiskt. Den tredje grunden avser uppenbart oriktiga bedömningar, åsidosättande av biståndsskyldigheten och omsorgsplikten samt åsidosättande av artiklarna 12a och 24 i tjänsteföreskrifterna.

22 Klaganden har till stöd för sina skadeståndsyrkanden gjort gällande att hon har lidit ideell skada till följd av de rättsstridiga handlingar som anställningsmyndigheten gjorde sig skyldig till vid handläggningen av ansökan om bistånd. Klaganden har av det skälet yrkat 70 000 euro i skadestånd. Vidare har klaganden yrkat betalning av ett ytterligare belopp på 20 000 euro som ersättning för den ideella skada som uppstått till följd av de rättsstridiga handlingar som påverkade utredningsförfarandet, i detta fall vad beträffar den rådgivande kommitténs arbete. Enligt klaganden åsidosatte anställningsmyndigheten bland annat principen om en rimlig tidsfrist vid handläggningen av ansökan om bistånd.

23 Genom den överklagade domen ogillade tribunalen talan i dess helhet.

Parternas yrkanden

Parternas yrkanden i målet om överklagande

24 Klaganden har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen och följaktligen

– bifalla klagandens yrkanden i första instans,

– ogiltigförklara det omtvistade beslutet,

– förplikta parlamentet att ersätta klaganden för den ideella skada som hon lidit, vilken i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex æquo et bono*) kan uppskattas till 90 000 euro, och

– förplikta parlamentet att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanser.

25 Parlamentet har yrkat att domstolen ska:

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

Yrkandena i anslutningsöverklagandet

26 Parlamentet har i sitt anslutningsöverklagande yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen,

– pröva i målet i sak och ogilla talan, och

– förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

27 Klaganden har yrkat att domstolen ska

– fastställa den överklagade domen med avseende på de principer som slogs fast i punkterna 80, 81 och 123 i den domen,

– upphäva den överklagade domen i den del klagandens yrkanden ogillades, och följaktligen

– bifalla klagandens yrkanden i första instans,

– ogiltigförklara det omtvistade beslutet,

– förplikta parlamentet att ersätta klaganden för den ideella skada som hon lidit, vilken i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex æquo et bono*) kan uppskattas till 90 000 euro, och

– förplikta parlamentet att ersätta rättegångskostnaderna i båda instanser.

Prövning av anslutningsöverklagandet

Parternas argument

28 Parlamentet har till stöd för sitt anslutningsöverklagande åberopat två grunder. Den första grunden avser att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkt 81 i den överklagade domen slog fast att denna institution borde ha översänt den rådgivande kommitténs yttrande till HF. Den andra grunden avser felaktig rättstillämpning i punkt 123 i den överklagade domen, eftersom tribunalen inte begränsade sig till att pröva huruvida det gjorts en uppenbart oriktig bedömning.

29 Klaganden har bestritt dessa argument.

Domstolens bedömning

30 Det ska inledningsvis erinras om att det ankommer på domstolen att ex officio pröva alla frågor som rör frågan huruvida överklagandet eller grunderna för överklagandet kan tas upp till prövning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 februari 2008, Neirinck/kommissionen, C-17/07 P, EU:C:2008:134, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

31 Det ska härvidlag framhållas att enligt artikel 56 första och andra styckena i stadgan för Europeiska unionens domstol får tribunalens slutliga avgöranden överklagas till domstolen av varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall till sin talan.

32 Vidare krävs enligt artikel 178.1 i domstolens rättegångsregler att yrkandena i anslutningsöverklagandet ska avse upphävandet, helt eller delvis, av tribunalens avgörande.

33 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 37 i sitt förslag till avgörande kan parlamentet inte anses ha tappat målet, eftersom tribunalen ogillade klagandens talan och därmed klagandens yrkande om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet.

34 Eftersom de två grunderna för anslutningsöverklagandet i själva verket endast syftar till att få till stånd en ändring av domskälen vad gäller tribunalens bedömning i punkterna 80, 81 och 123 i den överklagade domen, kan de inte godtas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 mars 2019, Canadian Solar Emea m.fl./rådet, C-236/17 P, EU:C:2019:258, punkt 75 och där angiven rättspraxis).

35 Härav följer att de två grunderna för anslutningsöverklagandet inte kan tas upp till prövning.

36 Vad gäller parlamentets yrkande som avser rättegångskostnaderna är det tillräckligt att erinra om att enligt artikel 58 i stadgan för Europeiska unionens domstol får ett överklagande inte avse endast rättegångskostnadernas storlek och fördelning. Eftersom de två grunderna för anslutningsöverklagandet inte kan tas upp till prövning, kan detta yrkande från parlamentet inte godtas.

37 Mot bakgrund av det ovanstående ska anslutningsöverklagandet ogillas i sin helhet.

Prövning av huvudöverklagandet

38 Klaganden har till stöd för sitt överklagande åberopat tre grunder. Den första grunden avser åsidosättande av rätten att yttra sig enligt artikel 41.2 a i stadgan. Som andra grund har klaganden gjort gällande att artikel 41.1 i stadgan och tribunalens motiveringsskyldighet har åsidosatts samt att innehållet i handlingarna i målet och dess argument har missuppfattats. Den tredje grunden avser åsidosättande av artikel 31.1 i stadgan, av artikel 12a.1 och 12a.3 samt av artikel 24 i tjänsteföreskrifterna.

Parternas argument

39 Klaganden anser för det första att tribunalen åsidosatte artiklarna 12a.1, 12a.3 och 24 i tjänsteföreskrifterna genom att, i punkterna 84 och 85 i den överklagade domen, endast beakta ett av syftena med handläggningen av en ansökan om bistånd, nämligen att återställa lugnet inom den berörda avdelningen, utan att beakta ett annat av dessa syften, vilket det emellertid erinrades om i punkt 83 i den domen, nämligen det konkreta genomförandet av förbudet mot mobbning.

40 För det andra anser klaganden att den överklagade domen är bristfälligt motiverad och motsägelsefull, eftersom tribunalen fann att protokollen från vittnesförhören inte skulle lämnas ut till klaganden i syfte att skydda vittnenas anonymitet. Trots att tribunalen i punkt 80 i den överklagade domen angav att den rådgivande kommitténs yttrande kunde upprättas i en icke-konfidentiell form som tog hänsyn till vittnenas anonymitet, tog tribunalen inte ställning till denna fråga såvitt avser förhörsprotokollen. Enligt klaganden underlät tribunalen således, utan förklaring, att tillämpa samma kriterier på de två handlingarna i fråga med avseende på huruvida de kunde lämnas ut. Tribunalen motsade även sig själv, eftersom den inte beaktade möjligheten till anonymisering av protokollen från vittnesförhören, trots att samma syfte att garantera vittnenas anonymitet var tillämpligt såväl med avseende på utlämnandet av den rådgivande kommitténs yttrande som med avseende på protokollen från vittnesförhören.

41 Klaganden anser att tribunalen åsidosatte artikel 41.2 a i stadgan och hennes rätt att yttra sig, eftersom de rättsstridiga handlingar som tribunalen konstaterade i punkterna 83–85 i den överklagade domen föranledde den att slå fast att protokollen från vittnesförhören inte skulle lämnas ut till henne innan hon inkom med sitt yttrande.

42 För det tredje har klaganden i huvudsak gjort gällande att tribunalen, i punkt 89 i den överklagade domen, underförstått men med nödvändighet medgav att hennes rätt att yttra sig inte hade säkerställts, genom att medge att anställningsmyndigheten, för att pröva ansökan om bistånd, behövde protokollen från förhöret för att komplettera den rådgivande kommitténs yttrande, då det var kortfattat.

43 För det fjärde anser klaganden att även om tribunalen i punkt 90 i den överklagade domen medgav att hon hade framfört nya argument grundade på protokollen från förhöret under domstolsförfarandet, vilka kunde leda till ett annat resultat beträffande bedömningen av ansökan om bistånd, fann den att det inte förelåg något åsidosättande av rätten att yttra sig. Enligt klaganden grundar sig tribunalens bedömning på den felaktiga premissen att protokollen från förhöret inte skulle lämnas ut till klaganden.

44 Parlamentet har genmält att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första grunden.

45 Parlamentet har för det första gjort gällande att sekretess enligt artikel 41.2 b i stadgan är en legitim begränsning av rätten att yttra sig.

46 Parlamentet har preciserat att det är absolut nödvändigt att garantera sekretessen för vittnesmål i samband med administrativa utredningar, inte bara mot den påstådde mobbaren, utan även mot klaganden, för att garantera att vittnena kan uttrycka sig fritt. Dels skulle ett eventuellt upphävande av denna sekretess, bland annat under domstolsförfarandet, kunna förhindra att neutrala och objektiva utredningar genomförs, som gagnas av att personer som på frivillig grund kallats att höras som vittnen bidrar med upplysningar. Dels ger sekretessen dessa vittnen garantier, eftersom de således kan känna sig säkra på att de inte kommer att bli föremål för vare sig repressalier eller påtryckningar från de inblandade personerna.

47 Parlamentet har tillagt att ordföranden för den rådgivande kommittén i enlighet med de interna bestämmelserna på området ska garantera vittnena att deras vittnesmål förblir konfidentiellt.

48 Parlamentet har för det andra påpekat att målet att återställa lugnet inom den berörda avdelningen kompletterar och är oupplösligt förbundet med målet att få mobbningen att upphöra. Att undanröja sekretessen skulle således kunna ge upphov till konflikter inom avdelningen genom att eventuella motsättningar väcks till liv. Klaganden kan således inte med framgång påstå att tribunalen inte beaktade det andra av dessa mål.

49 Parlamentet har för det tredje understrukit att anonymiseringen av ett förhör, det vill säga att namnen på vittnena raderas, inte räcker för att säkerställa att det är omöjligt att identifiera den person som avger sitt vittnesmål, eftersom vittnet även kan identifieras genom att uppgifter jämförs med varandra, bland annat genom de faktiska omständigheter som vittnet intygar.

50 Parlamentet har för det fjärde hävdat att klaganden fullt ut gavs möjlighet att utöva sin rätt att yttra sig enligt artikel 41 i stadgan den 1 april 2016, eftersom hon vid denna tidpunkt hade underrättats om de skäl på vilka administrationen grundade sin avsikt att avslå hennes begäran om bistånd. Parlamentet har i detta sammanhang erinrat om att unionsdomstolen har slagit fast att i fråga om bistånd på grund av mobbning åtnjuter den som ansöker om bistånd inte ett lika omfattande rättsligt skydd som det som beviljas inom ramen för rätten till försvar, utan har, för att rätten till god förvaltning ska iakttas, rätt att yttra sig i enlighet med artikel 41.2 a i stadgan.

51 En korrekt tolkning av artikel 41 i stadgan skulle således innebära att klaganden inte hade rätt att ta emot samtliga handlingar som upprättats i samband med handläggningen av hennes ansökan om bistånd, utan endast uppgifter om de skäl på vilka administrationen grundade sin avsikt att avslå ansökan. Av detta följer att klaganden inte kan få tillgång till förhörsprotokollen inom ramen för utövandet av sin rätt att yttra sig.

52 När det för det femte gäller klagandens invändning avseende punkt 90 i den överklagade domen anser parlamentet att denna invändning saknar verkan, eftersom klaganden under alla omständigheter inte kan få tillgång till vittnesmål som till sin art är konfidentiella. Även om det antas att klaganden hade en sådan rätt anser parlamentet att hon inte hade framfört något nytt argument som skulle ha kunnat påverka generaldirektörens beslut av den 3 juni 2016 att avslå begäran om bistånd.

Domstolens bedömning

53 Klaganden har som första grund gjort gällande att tribunalen åsidosatte rätten att yttra sig, vilken garanteras i artikel 41.2 a i stadgan, eftersom tribunalen fann att det inte stred mot denna bestämmelse att neka henne tillgång till de protokoll från vittnesförhören som den rådgivande kommittén hade upprättat innan det omtvistade beslutet antogs.

54 Domstolen påpekar för det första att klaganden visserligen hördes av anställningsmyndigheten på grundval av skrivelsen av den 8 december 2015 i vilken det redogörs för skälen till att generaldirektören för personal avsåg att avslå hennes ansökan om bistånd. Klaganden hade emellertid

varken tillgång till den rådgivande kommitténs yttrande eller protokollen från kommitténs förhör när hon skulle yttra sig över de skäl som anställningsmyndigheten angav i skrivelsen för att avslå ansökan om bistånd.

55 För det andra utgör det omtvistade beslutet, såsom tribunalen erinrade om i punkterna 73 och 74 i den överklagade domen – eftersom det innebär avslag på ansökan om bistånd och däri följaktligen slås fast att hon inte utsatts för mobbning – en enskild åtgärd som vidtagits gentemot klaganden och som berör henne negativt i den mening som avses i artikel 41.2 i stadgan.

56 För det tredje ska det preciseras att den som påstår sig ha utsatts för mobbning i ett sådant förfarande som det nu aktuella kan åberopa rätten att yttra sig med stöd av principen om god förvaltningssed. Artikel 41 i stadgan har rubriken ”Rätt till god förvaltning”. Enligt artikel 41.1 har var och en rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner och organ.

57 Dessutom följer det av artikel 41.2 i stadgan att rätten till god förvaltning bland annat innefattar en rätt för var och en att bli hörd innan en enskild åtgärd som skulle beröra honom eller henne negativt vidtas mot honom eller henne, att var och en ska ha tillgång till de akter som berör honom eller henne, med förbehåll för berättigade intressen vad avser sekretess, tystnadsplikt och affärshemligheter, samt att förvaltningen är skyldig att motivera sina beslut.

58 Rätten att yttra sig innebär särskilt att var och en garanteras en möjlighet att på ett meningsfullt och effektivt sätt framföra sin ståndpunkt under det administrativa förfarandet och innan ett beslut fattas som kan påverka hans eller hennes intressen på ett ogynnsamt sätt (se dom av den 4 april 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 53).

59 Det ankommer således på domstolen att pröva huruvida tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den i punkterna 82–87 i den överklagade domen slog fast att rätten att yttra sig inte innebar en skyldighet att till klaganden översända protokollen från vittnesförhören före antagandet av det omtvistade beslutet. I detta avseende fann tribunalen att det, för att säkerställa ett effektivt genomförande av förbudet mot all form av mobbning på arbetsplatsen, i princip är tillåtet för administrationen att föreskriva en möjlighet att garantera vittnena, som accepterar att lämna sina redogörelser för de faktiska omständigheterna i ett påstått fall av mobbning, att deras vittnesmål kommer att förbli konfidentiella, såväl gentemot den påstådde mobbaren som gentemot det förmodade offret.

60 Domstolen har redan slagit fast att den person som har lämnat in ett klagomål om mobbning till personalavdelningen i en tvist om mobbning av europeiska tjänstemän har rätt att, för att på ett ändamålsenligt sätt kunna framföra sina synpunkter till den berörda institutionen innan denna fattar ett beslut, åtminstone få en sammanfattning av uttalandena från den person som anklagas för mobbning och från de olika vittnen som hörts under utredningsförfarandet, varvid denna sammanfattning i förekommande fall ska delges med iakttagande av konfidentialitetsprincipen. Domstolen angav att så var fallet, i den mån som dessa uttalanden hade använts i den rapport som överlämnades till den myndighet som fattade beslutet att inte vidta några åtgärder med anledning av klagomålet och som innehöll rekommendationer som låg till grund för myndighetens beslut (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 april 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 57).

61 I förevarande fall framgår det av punkterna 80 och 89 i den överklagade domen att anställningsmyndigheten, när den prövade ansökan om bistånd, inte bara hade tillgång till den rådgivande kommitténs yttrande utan även till protokollen från vittnesförhören, vilka gav en samlad och detaljerad bild av de faktiska omständigheterna och hur dessa uppfattades av personalen vid den aktuella enheten.

62 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 62 i sitt förslag till avgörande var det, eftersom protokollen från vittnesförhören beaktades av anställningsmyndigheten när det omtvistade beslutet antogs, viktigt att klaganden fick yttra sig över dessa. Klaganden hade således rätt att, för att på ett ändamålsenligt sätt kunna framföra sina synpunkter, åtminstone erhålla en sammanfattning av såväl den rådgivande kommitténs yttrande som protokollen från vittnesförhören, eftersom anställningsmyndigheten grundade det omtvistade beslutet på dessa handlingar.

63 Översändandet av dessa handlingar till klaganden skulle emellertid ske med iakttagande av berättigade intressen vad gäller sekretess, vilka således ska vägas mot rätten att yttra sig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 april 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 57).

64 Tribunalen fann, i punkt 83 i den överklagade domen, att det var tillåtet för administrationen att föreskriva en möjlighet att garantera de vittnen som hörs under en utredning att deras vittnesmål förblir konfidentiella.

65 Denna möjlighet för administrationen är emellertid inte nödvändigtvis oförenlig med iakttagandet av rätten att yttra sig för den person som påtalat mobbning.

66 För att garantera att vittnesmålen förblir konfidentiella och de syften som de skyddar kan nämligen, samtidigt som det säkerställs att klaganden bereds tillfälle att yttra sig innan ett beslut som går henne emot antas, såsom generaladvokaten har framhållit i punkt 71 i sitt förslag till avgörande, vissa metoder användas, såsom anonymisering, eller till och med röjande av innehållet i vittnesmålen i form av en sammanfattning, alternativt maskering av vissa delar av innehållet i vittnesmålen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 april 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 59).

67 Tribunalen fann emellertid att anställningsmyndigheten inte hade åsidosatt klagandens rätt att yttra sig när den beslutade att inte lämna ut protokollen från vittnesförhören till henne innan den antog det omtvistade beslutet, utan att undersöka om det var möjligt att förena iakttagandet av legitima sekretessintressen med denna rätt.

68 Det ska dessutom understrykas att sådana tekniker som avses i punkt 66 i förevarande dom har använts under förfarandet vid tribunalen, som har förelagt parlamentet att förete en anonymiserad version av de aktuella protokollen, som i vissa delar maskerats.

69 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 76 i sitt förslag till avgörande gjorde sig tribunalen således skyldig till felaktig rättstillämpning när den underlät att konstatera att det stred mot kraven i artikel 41 i stadgan att klaganden inte hade fått del av åtminstone en anonymiserad sammanfattning av de olika vittnenas uttalanden och inte hade beretts tillfälle att yttra sig över dessa, vilket innebar att hon inte hade getts tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt yttra sig över deras innehåll innan generaldirektören för personal antog sitt beslut, som berörde klaganden negativt.

70 Av det ovan anförda följer att huvudöverklagandet ska bifallas såvitt avser den första grunden och att den överklagade domen ska upphävas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva de övriga argument som klaganden har framfört inom ramen för denna grund eller de övriga grunderna för huvudöverklagandet.

Prövning av talan vid tribunalen

71 Enligt artikel 61 första stycket andra meningen i stadgan för Europeiska unionens domstol kan denna, om den upphäver tribunalens avgörande, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande.

72 Det ska emellertid erinras om att det av fast rättspraxis följer att ett åsidosättande av rätten till försvar – särskilt rätten att yttra sig – kan leda till ogiltigförklaring av det beslut som antagits efter det administrativa förfarandet i fråga endast när det förfarandet kunde ha lett till ett annat resultat om inte denna felaktighet förelegat (dom av den 10 september 2013, G. och R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 38, och dom av den 4 april 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 76).

73 Såsom framgår av punkt 69 ovan strider det i förevarande fall mot artikel 41 i stadgan att klaganden inte hade fått del av åtminstone en anonymiserad sammanfattning av de olika vittnenas uttalanden och inte hade beretts tillfälle att yttra sig över dessa, vilket innebar att hon inte hade getts tillfälle att på ett ändamålsenligt sätt yttra sig över deras innehåll innan generaldirektören för personal antog sitt beslut, som berörde klaganden negativt. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 121–123 i sitt förslag till avgörande utgör denna underlåtenhet att lämna ut handlingar ett fel som oundvikligen påverkade såväl den rådgivande kommitténs yttrande som det omtvistade beslutet. Om klaganden hade getts möjlighet att yttra sig på ett ändamålsenligt sätt, skulle hon nämligen ha kunnat övertyga generaldirektören för personal om att en annan bedömning av de faktiska omständigheterna och av sammanhanget, som var avgörande för beslutet, var möjlig och att de skulle ges en annan viktning.

74 Det kan således inte uteslutas att det beslut som generaldirektören för personal antog angående klagandens ansökan om bistånd skulle ha varit positivt.

75 Det omtvistade beslutet ska följaktligen ogiltigförklaras.

76 Vad gäller klagandens yrkande om ersättning för den skada som klaganden har åberopat, ska det påpekas att ogiltigförklaringen av det omtvistade beslutet utgör en lämplig kompensation för all ideell skada som klaganden kan ha lidit i förevarande fall.

77 Yrkandena om ersättning för denna ideella skada saknar följaktligen föremål, vilket innebär att anledning saknas att fatta ett beslut i detta hänseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 april 2019, OZ/EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punkt 81).

78 Under dessa omständigheter ska klagandens yrkanden om ersättning för skada ogillas.

Rättegångskostnader

79 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna om överklagandet är välgrundat och domstolen slutligt avgör målet.

80 Enligt artikel 138.1 i samma rättegångsregler, som är tillämplig i mål om överklagande med stöd av artikel 184.1 i dessa regler, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

81 Parlamentet har i huvudsak tappat målet och ska därför i enlighet med klagandens yrkande bära sina rättegångskostnader och ersätta klagandens rättegångskostnader såväl i första instans som i målet om överklagande.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 29 juni 2018, HF/parlamentet (T-218/17, EU:T:2018:393), upphävs.

2) Beslutet att avslå den ansökan om bistånd, i den mening som avses i artikel 24 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen, som HF ingett, vilket generaldirektören för personal vid Europaparlamentet den 3 juni 2016 meddelade, i dennes egenskap av myndighet med behörighet att sluta anställningsavtal på den institutionens vägnar, ogiltigförklaras.

3) Överklagandet ogillas i övrigt.

4) Europaparlamentet förpliktas att bära sina rättegångskostnader och ersätta de kostnader som uppkommit för HF såväl i första instans som i målet om överklagande.

Underskrifter